

10. 10. 2024

DUO EMPIRIO *EMPIRIO DUO*

AJA URLEP *harfa / harp*

32. Mednarodni glasbeni cikel Mladi virtuoz
32nd International Music Cycle Young Virtuosi

Viteška dvorana / *Knights' Hall*, Križanke

29. 9. 2024 – 3. 4. 2025

Program finančno omogoča / *The programme is supported by:*

Mestna občina
Ljubljana

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Ustanoviteljica Festivala Ljubljana je Mestna občina Ljubljana.
The Ljubljana Festival was founded by the City of Ljubljana.

Četrtek, 10. oktober 2024, ob 19.00
Thursday, 10 October 2024, at 7.00 pm
Viteška dvorana / Knights' Hall, Križanke

3. koncert Mednarodnega glasbenega cikla Mladi virtuoz
3rd Concert of the International Music Cycle Young Virtuosi

DUO EMPIRIO

EMPIRIO DUO

Laura Calligaris, violina / violin

Andrey Ilienکو, klavir / piano

AJA URLEP

harfa / harp

Program / Programme:

Ludwig van Beethoven: Sonata za violino in klavir št. 5 v F-duru, op. 24, »Pomladna« / *Violin Sonata No. 5 in F major, Op. 24, »Spring«*

- I. Allegro
- II. Adagio molto espressivo
- III. Scherzo: Allegro molto
- IV. Rondo: Allegro ma non troppo

Vilko Ukmar: Memoari

- I. Larghetto

Paul Hindemith: Sonata za harfo / *Harp Sonata*

- I. Mäßig schnell
- II. Lebhaft
- III. Lied »Ihr Freunde, hänget«: Sehr langsam

Ksenija Erdeli: Elegija v spomin na Glinko / *Elegy in memory of Glinka*

Marcel Grandjany: Rapsodija / *Rhapsodie*

Med glasbeniki, ki so s svojim ustvarjanjem daljnosežno vplivali na glasbeno umetnost, ima **Ludwig van Beethoven (1770-1827)** prav posebno ugledno mesto. Vizionarski v odnosu do umetnosti in umetnika, inovator v glasbeni arhitektoniki in emocionalni intenzivnosti glasbenih del itd. je bil napreden tudi v obravnavi glasbil. Tako je v svojih desetih violinskih sonatah, po tedanji praksi izvirno naslovljenih »za klavir in violino«, preizkušal možnosti kombiniranja dveh zvočno zelo različnih si glasbil v koherenten in konsistenten duo. Najbolj poznana je **Sonata za violino in klavir št. 5 v F-duru**, ki so ji pozneje nadeli naziv »Pomladna« zaradi njenega svetlega, brstečega duha. Težnja k uravnoteženi soigri je prepoznati že pri prvi temi, ki jo v izmenjavi s podobno spremljavo razloženih akordov predstavita obe glasbili – najprej violina, zatem klavir. Je ljubka in spevna, medtem ko je druga tema bolj energična, a prav tako pastoralnega pridih. Uvodnemu stavku *Allegro* sonatne oblike sledi počasni in ekspresivni *Adagio molto espressivo*, ki v pesemsko obliko spleta variacijsko tehniko z občutenim ornamentiranjem teme in v katerem je izpostavljena kantabilnost violine. Zelo kratek je kontrastni, igrivi, ritmično podčrtani *Scherzo: Allegro molto* s triom v pasażah. Sklepni stavek je rondojski *Allegro ma non troppo* s tehtnim pogovorom med violino in klavirjem, ki v bogastvu izrazov odseva značajske poteze preteklih stavkov in delo zaokroži vedro in odločno.

Na koncertnih sporedih malo zastopani avtor **Vilko Ukmar (1905-1991)** je deloval kot skladatelj, kritik, direktor ljubljanske Opere in izjemno cenjen profesor zgodovinsko-estetskih predmetov. Njegovi **Memoari** za harfo so nastali leta 1964 in bili istega leta krstno izvedeni na nedavno ustanovljenem festivalu sodobne glasbe Jugoslovanska glasbena tribuna v Opatiji; slišati bo prvo od sedmih skladb, *Larghetto*. Pospremi jo naj jo skladateljeve besede, iz katerih je razviden njegov umetniški nazor s podčrtano ekspresionistično zavezanostjo k resnici: »Prava umetnost je dana človeku zato, da ga vodi k resnici, dobroti in lepoti, ko ga istočasno spaja z bistvom božjega duha, ki objema ves kozmos ter mu pomaga na ta način reševati skrivnosti življenja, kar je največje človekovo hrepenenje. Glasba pa je najjači odsev kozmičnega življenja in zato lahko sposobna najbolj neposredno posredovati vesoljno resnico, dobroto in ljubezen, zlito z božjim duhom v enotno idejo. Toda le, če je ustvarjena intuitivno iz človekovega duha, ki je odprt navzven za sprejemanje iz vesoljnega, in nikdar ne, če je egocentrično zazrt vase, uklenjen v materijo ter odvisen od gole razumske logike.«

Skladatelj, glasbeni teoretik, violist in dirigent **Paul Hindemith (1895-1963)** je bil eden največjih in vplivnih ustvarjalcev 20. stoletja. V njegovem inventivnem ter žanrsko in zasedbeno izredno raznovrstnem glasbenem opusu je tudi niz sonat za solistična glasbila, med temi **Sonata za harfo** iz leta 1939. Tedaj je že bil primoran zapustiti rojstno nemško deželo zaradi političnih pritiskov ob vzponu nacionalsocializma, zaradi česar

se je umaknil sprva v Turčijo, nato pa v Švico in ZDA. V *Sonati za harfo* je prepoznati značilnosti skladateljevega sloga, ki ga zaznamujejo med drugim odmik od sentimentalizma romantične tradicije v neoklasicizem, svojstvena širitev tonalne harmonije, kontrapunktska spretnost. V barviti *Sonati*, v kateri skladatelj ohranja občutek tonalnega centra mimo funkcionalne harmonije, pritegne posebno pozornost tretji stavek, ki ga uvaja poezija »Ihr Freunde, hänget« Ludwiga Christopha Heinricha Höltyja o želji harfista, da bi po njegovi smrti položili njegovo harfo za oltar katedrale.

Rusinja **Ksenija Erdeli (1878–1971)** je s svojo koncertno, pedagoško in skladateljsko dejavnostjo izjemno prispevala k repertoarju za harfo, razvoju ruske harfistične šole in tudi izdelave teh glasbil v Rusiji. Je avtorica izvirnih del in transkripcij za harfo. Z občuteno, umirjeno, nostalgичno in obenem dostojanstveno **Elegijo v spomin na Glinko** izžareva poetično rusko dušo in se poklanja ustvarjalcu, ki se je v zgodovino zapisal kot »oče ruske glasbe«.

Tudi Francoz **Marcel Grandjany (1891–1975)** je bil odličen harfist. Študiral je na Pariškem konservatoriju in si že pri trinajstih letih prislužil prvo nagrado. Poleg koncertne kariere je vrsto let poučeval v New Yorku in Montréalu. **Rapsodijo** je napisal leta 1922 in v njej vpletel koral »*Salve festa dies*« iz maše velikonočne vigilije. Koralno melodijo skozi skladbo členi v motive in jih spretno transformira po harmonskem prostoru in v raznovrstni teksturi. Od začetne homofone izjave prek prostranih arpeggiiranih figur do odločnih sklepniških akordov Grandjany prikaže različne izrazne možnosti harfe s kontrasti v registrih.

Helena Filipčič Gardina

.....

Duo Empirio sestavljata violinistka Laura Calligaris in pianist Andrey Ilienکو. Laura se je leta 2017 vpisala na umetniško gimnazijo Konservatorija za glasbo in balet Maribor, kjer jo je violino učila Vesna Čobal. Prejela je več priznanj – na TEMSIG-u leta 2018 dvojno zlato plaketo (violina, solfeggio) ter leta 2020 zlato plaketo in tretjo nagrado s klavirskim triom Libero in leta 2021, kot solistka, zlato plaketo in tretjo nagrado. Na mednarodnem tekmovanju Svirél je v letih 2016 in 2017 prejela zlato plaketo, februarja 2023 pa je osvojila 3. nagrado (1. ni bila podeljena) v kategoriji do 32 let na VIII. Mednarodnem glasbenem tekmovanju Agustín Aponte na Tenerifih. Od leta 2021 nadaljuje šolanje na Visoki šoli za glasbo in upodabljaljoče umetnosti v Gradcu pri Priyi Mitchell. Andrey je bil leta 2020 sprejet na Univerzo za glasbo in upodabljaljočo umetnost v Gradcu. Tam je najprej študiral pri Ayami Ikeba, trenutno pa se izpopolnjuje pri Zuzani Niederdorfer. Med dosežke prišteva prve nagrade na tekmovanjih v Gorici in Gradežu, osvojil pa

je tudi zlato plaketo na TEMSIG-u leta 2019. Leta 2021 je z Lauro oblikoval uspešen duo, s katerim nastopata po Italiji, Avstriji in Nemčiji. Marca 2023 sta prejela štipendijo fundacije Live Music Now, ki jima ponuja možnost koncertiranja po Avstriji, julija 2023 pa sta bila sprejeta na poletno Mednarodno akademijo za komorno glasbo v Ochsenhausnu, kjer sta študirala pri Idi Bieler in Konradu Elserju.

Aja Urlep, rojena leta 2004, je glasbeno pot začela leta 2010 na Glasbeni šoli Nazarje pod mentorstvom Katje Šumečnik, Erike Frantar, Anje Kožuh Lešnik in Tee Plesničar. Izobraževanje je na srednji stopnji nadaljevala na Glasbeni šoli Celje pri Daliborju Bernatoviču in na Glasbeni šoli Fran Korun Koželjski Velenje pri Naji Mohorič. Po končanem srednješolskem izobraževanju se je vpisala na dodiplomski študij na Mestni glasbeni šoli Claudio Abbado v Milanu, kjer z letošnjim letom študira v razredu dr. Irine Zingg. Med izobraževanjem je na državnih in mednarodnih tekmovanjih dosegala vidne rezultate. Kot solistka je med drugim prejemnica 1. in 2. nagrade na TEMSIG-u ter zlate plakete in 2. nagrade na Mednarodnem glasbenem tekmovanju Mladi talenti mesta Gorica. V disciplini komorna igra je v duu s flavto na Mednarodnem tekmovanju mladih glasbenikov Antonio Salieri prejela zlato plaketo in 1. nagrado, na Mednarodnem tekmovanju Celeia pa je v disciplini komorne skupine s harfo prejela zlato plaketo in 3. nagrado. V šolskih letih 2022/2023 in 2023/2024 je v sklopu izobraževanja EMARSMaster sodelovala s Patrizio Tassini, leta 2024 pa se je udeležila največjega harfističnega seminarja poletne akademije HarpMasters v Italiji.

*In his ten violin sonatas, **Ludwig van Beethoven (1770-1827)** comprehensively explored the possibilities of combining two instruments of contrasting sonorities into a coherent and consistent duo. His **Violin Sonata No. 5 in F major** was later given the nickname *Spring* because of its joyful, springlike character. Slovene composer **Vilko Ukmar (1905-1991)** was also a critic, a director of the Ljubljana Opera and a highly respected teacher of music history and aesthetics. He composed the solo harp piece **Memoari** in 1964. The inventive oeuvre of **Paul Hindemith (1895-1963)** includes a series of sonatas for solo instruments, among them the **Harp Sonata** from 1939. Of particular interest is the third movement, which is introduced by a poem by Ludwig Höltz that speaks of a harpist's wish for his harp to be placed behind the cathedral altar after his death. **Xenia Erdeli (1878-1971)** contributed significantly to the development of the harp in Russia through her activities as a concert performer, teacher and composer. Her **Elegy in Memory of Glinka** evokes the poetic Russian soul and pays homage to the »father of Russian music«. French composer **Marcel Grandjany (1891-1975)** based his *Rhapsodie* on themes from the Gregorian Easter chant *Salve Festa Dies*, creating a work that demonstrates the full range of expressive possibilities of the harp.*

NAPOVEDNIK / TO BE ANNOUNCED

Četrtek, 17. oktober 2024, ob 19.00
Thursday, 17 October 2024, at 7.00 pm
Viteška dvorana / Knights' Hall, Križanke

.....

FILIP KAUCH, klavir / piano
(Poljska / Poland)

IVAN PETRENKO, klavir / piano
(Ukrajina / Ukraine)

.....

Program / Programme:

Friderik Chopin

Več o bogati zgodovini Križank si lahko preberete na
You can read more about the rich history of Križanke at:

Glavni sponzor /
General sponsor:

Glavni medijski sponzor /
General media sponsor:

DELO

Sponzor / Sponsor:

skupina Javni holding Ljubljana

V sodelovanju z / In collaboration with:

**Festival Ljubljana si pridržuje pravico do sprememb v programu.
The Ljubljana Festival reserves the right to alter the programme.**

Izdal / Published by: **FESTIVAL LJUBLJANA**, oktober / October 2024
Zanj / For the Publisher: **DARKO BRLEK**, direktor in umetniški vodja,
častni član Evropskega združenja festivalov / General and Artistic
Director, Honorary member of the European Festivals Association
Glasbena producentka / Music producer: **BRINA NATAŠA
ZUPANČIČ**

Tonski mojster / Sound designer: **JEAN MARKIČ**

Besedila / Texts: **HELENA FILIPČIČ GARDINA**

Prevod / Translation: **AMIDAS, d. o. o.**

Oblikovanje / Design: **ART DESIGN, d. o. o.**

ljubljanafestival.si

www.facebook.com/ljubljanafestival

www.instagram.com/festival_ljubljana/

www.youtube.com/user/TheFestivalLjubljana

www.linkedin.com/company/festival-ljubljana

www.tiktok.com/@ljubljanafestival